

Hebrew A: literature – Higher level – Paper 1
Hébreu A : littérature – Niveau supérieur – Épreuve 1
Hebreo A: literatura – Nivel superior – Prueba 1

Wednesday 10 May 2017 (afternoon)
Mercredi 10 mai 2017 (après-midi)
Miércoles 10 de mayo de 2017 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

נתחו ניתוח סיפורתי אחד מן הטקסטים הבאים :

1.

5 צליל קולו של החליל הגיע אלי כמו ממרחקים, מעבר לחומת העיר העתיקה, אף כי הרועה ישב ודאי פה ממש לידנו, על כיסוי הספה שלנו הרכה, והצליל מתוק והמתיקות מתפשטת בכל גופי. תקשיב, שמואל, אמרתי וחייכתי אליו בעיני הלחות, תקשיב לנגינת החליל, היא מזכירה לי את הטיוול שלנו ביער במדרון ההר ליד הבור, זוכר? אבל שמואל שלי כעס עלי, כמו תמיד בזמן האחרון, הביט בי בעיניו הנרגזות, די, לאורה, תפסיקי עם זה.

10 הסבלים נכנסו ויצאו ולקחו את קופסאות הקרטון הארוזות. מדי פעם היו חוסמים את קרני השמש הראשונות שליטפו את פני. ליטוף רך של אור ראשון בראשית החורף בשעת בוקר מוקדמת זו. אימצתי את עיני לגלות את החלילן, אף כי לדברי שמואל, הראייה שלי נחלשה מאוד, וגם השמיעה כמובן. הרועה, אמרתי בהיסוס, על הספה שלנו. ניסיתי לעבור מן הכורסה ששמואל הושיב אותי עליה בבוקר אל הספה, להתקרב אל הניגון, אך רגלי כאבו. על כן התחפרתי עמוק יותר בכורסה, כמו לא אכפת לי. רגלי היו זרות לי, משתלשלות כרגלי בובה. סתם כאב פסיכוסומטי, קבע שמואל שלי, שהוא גם רופא מוסמך של קופת חולים. מצאה לה זמן עם כאבי הרגליים שלה, אמר שמואל שלי לסבלים, דווקא היום. הם המשיכו לבוא ולצאת כמו לא שמעו. ליתר ביטחון דיברתי לאט והדגשתי כל מילה, אני לא נוסעת מפה לשום בית אבות בתל אביב.

15 שמעתי איך שמואל מזהיר את הסבלים שלא ייגעו בי, וידעתי שאני לא צריכה לדאוג עוד. פתאום היה לי קל על הלב. אולי גם בזכותו של פרופסור שימרון. הוא אמר לי, לאורה יקירת, במצבך כיום ובגילך מוטב להרגיע קצת את הלב שלא ידפוק חזק מדי. ונתן לשמואל אבקה לבנה בשבילי. זה ירגיע, אמר, חדש ויעיל. הוא חשב שאני לא שומעת, אף כי עבדתי אצלו במחלקה כאחות ראשית. הוא ידע שבזמן האחרון אני לא פותחת את מכשיר השמיעה שלי בגלל הרעשים החזקים מבחוץ שאני לא רוצה לשמוע. הוא אמר לשמואל שלי, המעבר מירושלים לתל אביב ועוד ישר לבית אבות, שתק רגע והוסיף, קצת מוגזם ביום אחד, לא? אפילו אם הילדים גרים על יד, וגם הנכדות, ואפילו אם הם קרוב מאוד. הוא דואג לי גם עכשיו המנהל שלי, אף כי עבדתי אצלו לפני זמן רב, עד ששלחו אותי לפנסייה, וגם אז המשכתי לעבוד יום בשבוע.

25 בינתיים התאספו על כיסוי הספה הברבורים הלבנים, שצוואריהם הגבוהים רקומים בחוטי משי לבנים, הרקדניות הלבנות המרחפות באוויר, הכבשה העטופה צמר צהוב, והרועה השחום שישב על שוקי-רגליו וניגן. עכשיו שמעתי בקול חזק מאוד את נגינת השיר שהיינו מזמרות בסתר בבית הספר הפולני לנערות בסוצק, על החיילים הגיבורים שלנו :

הוי נערה הוי אומללה
חיילים קרבים ובאים
30 הסתתרי מאחורי החציר!
הוא ייקחך ויברח
וייפול בשדה הקרב
הסתתרי מאחורי החציר!
אלמנה תישארי
אלמנה צעירה תהיי
35 הסתתרי מאחורי החציר!
הוי הסתתרי!

- 40 בקצב השיר התחלתי להניע את רגלי. וכך ישבתי לי בכורסה, שערי מסורק כבר מהשכמת הבוקר. כי בכל זאת בבוקר שמעתי בקולו של שמואל, שהבטיח כי אלחנן בנו ומירי הנכדה יגיעו אלינו כמעט כל יום, וגם הבטיח שכל יום נצא לבית הקפה מול הים, ונזמין לנו עוגות סברינה גם בשביל מירי. שמואל יודע את אהבתי לים ולסברינה, ולמירה הנקראת על שם אחותי שלא זכתה. ועוד הבטיח שתמיד נוכל לשוב לירושלים. שמואל שלי, בשערו הלבן, הדליל, ובעיני החומות הלוהטות, היה מאוד משכנע, כמו בימים ההם, כשהגיע אלינו לסוצק כקצין רפואה צעיר בחטיבת הצבא הפולני הנסוג מפני הגרמנים.
- 45 אבל כשעמדתי מול המראה, מפדרת את אפי וצובעת את שפתי, אמר שמואל פתאום שלא חייבים כל כך להקפיד על ההופעה, מפני שכבר שילמנו מראש ורק חיכינו שיתפנה המקום. ועכשיו, לאורה, כבר חייבים למהר, כי גם מכרנו את ביתנו.
- 50 הרגשתי גל של חום שוטף את גופי, מערפל את ראשי. אני לא זוכרת שחיפשנו בית אחר, אמרתי, והמשכתי להתאפר. ושמואל אמר בכעס, הרבה דברים את לא זוכרת, לאורה, וזה לא טוב, מפני שהבטחתי למנהל הבית שהבריאות של שנינו טובה. עניתי לו מתוך עלבון: כאילו שאני התאוננתי על מחלות.
- 55 כל הבוקר שמואל שלי כועס. אני יודעת לפי הגבות שלו היורדות ומכסות את העיניים הגדולות שלו בפרווה לבנה, והן נעלמות בתוך הארובות האפלות. בכל זאת הוספתי לי קצת אבקת פודרה לאף, ללחיים, כי בגיל שבעים ושש יש גם מה להסתיר, לא? הוי נערה הוי אומללה, זימזמתי לי בלב, מבלי להניע את שפתי, כדי ששמואל לא ישמע, מפני שמיד יאמר, את שוב לא בסדר, לאורה, ויצביע על הראש שלי. אמרתי לו, אנחנו נוסעים להיפגש עם אלחנן שלנו ועם ודניאלה כלתנו היפה, לכן גם אשתך צריכה להיות יפה, שמואל. אפילו הנכדות מבקשות סבתא יפה.
- 60 אבל באמת פתאום נבהלתי, מדוע לנסוע לשם? מדוע שלא יבואו אלינו בחגים, ובשבתות, כמו תמיד? לכן אמרתי לשמואל בקול החלטי, שאני שוכבת לי לנמנם בכורסה שלי, ולא אכפת לי משום דבר, ורק שהסבלים לא יפריעו. מיד פרשתי על עצמי את הכיסוי הרקום שאלחנן הביא לי משליחות ההרצאות שלו במקסיקו. הרועה השחום והברבורים הלבנים עשו לי טוב על הלב, וגם הרקדניות בחצאיות האווריריות הבהירות. אבל כשראיתי שוב את הסבלים נכנסים הרגשתי חולשה ברגליים, וגם הכתמים השחורים הופיעו לי שוב לפני העיניים. שמואל מיד הושיב אותי בכורסה, ואמר שאני לא צריכה לעשות שום דבר, רק לשמור על כוחי. כאילו אנחנו שוב במלחמה.

שמאי גולן, ואם אתה מוכרח לאהוב (2008)

קל

אָנִי מִבְקֵשׁ לַעֲשׂוֹת מִטְעֵן
 שְׂאֵנִי שְׁעוֹן עַל גְּבוֹ,
 לְמִטְעֵן שְׁשְׁעוֹן עַל גְּבִי,
 אָנִי מִבְקֵשׁ לְהַפְטֹר
 מֵאִיזוּשֵׁהִי מְרֹסָה, 5
 אֲדָּהּ הַמְרֹסָה מִבְקֵשׁת
 לְהַפְטֹר מִמֶּנִּי,
 שְׂאֵנִי אִינִי יָפָה דִּי
 בְּעִבְרָה,
 אָנִי מִבְקֵשׁ לַעֲשׂוֹת 10
 יֵשׁ מֵאִין,
 לְמִשְׁכּוֹן מִשְׁכּוֹן
 שְׂאֵינִי בְּרִשׁוֹתִי,
 לְכַתֵּב צְוֹאָה וְאִין לִי 15
 רְכוּשׁ,
 פְּנֵי הַפּוֹכוֹת תְּמִיד
 וְאֵנִי מִבְקֵשׁ לְהַפְדֵּי אוֹתָן,
 עַל דִּי הוֹשְׁטַת כֶּף דָּ
 לְכִסּוֹת פְּהוּק גְּדוֹל,
 אָנִי מְנַסֶּה לְהַפְדֵּי 20
 אֶת הָעוֹלָם כְּדִי שִׁיתֶּהֱפֹכוּ
 פְּנֵי.
 בְּאֵמֶת,
 הָעוֹלָם כְּשֶׁרוֹוֹל
 שְׂמִשׁוּד פְּנִימָה, 25
 וְאֵנִי מִבְקֵשׁ לְמִשְׁכּוֹ
 בְּחוּץ.
 אָנִי מִבְקֵשׁ לְצִאת בְּחוּץ,
 אֲבָל הַחוּץ, הַחוּץ תְּמִיד
 הוּא רָמֵז לְדַבֵּר מָה אַחַר 30
 שְׂאִין לְנִקֵּב בְּשִׁמוֹ,
 לְחוּץ הָאֵמֶתִי.

שגיא אלנקוה, חפץ: שירים (2013)